

Stwórz i złóż. Wprowadzenie do typografii

Francisco Gálvez Pizarro, *Stwórz i złóż, Wprowadzenie do typografii*.
Tłum. Alika Świdarska, red. meryt. Robert Oleś, red. język. Małgorzata
Poździk. Wydawnictwo d2d.pl, Kraków 2019, ss. 336,
ISBN 978-83-950382-8-0

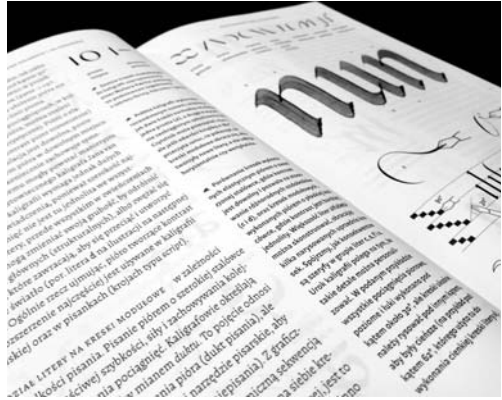
Współczesne tempo produkcji wydawniczej (znacznie skrócony czas realizacji projektów) nie pozostawia czasu na głębszą refleksję nad wykonaną pracą, a przecież to ona powinna stanowić istotny element w procesie edukacji i i doskonalenia zawodowego. (...) Dopóki jednak tworzy się teksty i je składa, róbmy to jak najlepiej.

Francisco Gálvez Pizarro

Krakowskie wydawnictwo i pracownia projektowania d2d.pl prowadzone przez Elżbietę Toton i Roberta Olesia od wielu lat niestrudzenie propaguje w kraju wiedzę na temat typografii, a także pokazuje pierwszorzędne wzorce w składanych przez siebie książkach innych wydawców. Książki d2d.pl są zawsze starannie przetłumaczone i skrupulatnie zredagowane. Z ich kart przebija radość i pasja tworzenia oraz dbałość o najmniejsze detale, godne dobrego rzemieślnika.

Od wysokich standardów, do jakich już przyzwyczało czytelników wydawnictwo d2d.pl, nie odbiega wydana w grudniu ubiegłego roku książka *Stwórz i złóż. Wprowadzenie do typografii*. Jej autor, Francisco Gálvez Pizarro, to ceniony chilijski grafik, a zarazem typograf samouk. Wykładowca typografii na Universidad Católica de Chile, jest również współzałożycielem AGR Diseño i studia Frescotype, zajmującego się projektowaniem krojów pisma. Wraz z Rodrigo Ramírezem stworzył rodzinę krojów pisma dla chilijskich gazet „La Discusión” (Chillán) i „La Cuarta” (Santiago). Pizarro zaprojektował również krój na potrzeby systemu informacji transportu publicznego w Santiago (Transantiago). Za krój Australis zdobył Złotą Nagrodę podczas Morisawa Awards 2002 International Typeface Design Competition (Tokio, Japonia), a z krojem Elemental wygrał konkurs Altazor Awards w 2002 roku w Chile.

Stwór i złoż stanowi rozwinięcie opublikowanej w 2004 roku w Chile, a rok później w Argentynie książki *Educación tipográfica (Nauczanie typografii)*, w której autor poruszał zagadnienia graficzne w dwóch obszarach – „Typografia jako obraz” i „Typografia jako faktura” omawiane na zajęciach uniwersyteckich.

W pierwszej części książki – *Rzemiosła związane z tworzeniem liter: kaligrafia, liternictwo i projektowanie krojów* – Francisco Gálvez zaznajamia czytelnika z pojęciami i wymogami związanymi z tworzeniem liter. Rozpoczyna od kaligrafii, w której tkwią podstawy do typografii, projektowania krojów oraz tworzenia wszelkich oznaczeń i napisów. Gálvez odnosi się do prac kaligrafów takich jak Edward Johnston (1872–1944), Rudolf Koch (1876–1934), Walter Käch (1901–1970). Omawia teorię Gerrita Noordzija¹ wyjaśniającą, w jaki sposób powstaje kreska, z której formują się znaki i słowa. Czytelnik dowiadyuje się, że ważny jest nie tylko kształt stawianych symboli, ale tak samo istotna jest pustka, która je otacza.

Następnie autor omawia zagadnienia z zakresu liternictwa (ang. *lettering*) – wyzwania stojące przed osobą projektującą komunikaty wizualne (np. hasła reklamowe, logotypy, identyfikację wizualną przedsiębiorstw). Bez zagłębiania się w meandry poszczególnych technik czytelnik dowiadyuje się, jakie wymogi należy spełnić, aby dopasować formę komunikatu do przekazywanej treści².

W dalszej części rozdziału, stanowiącej jego najobszerniejszy fragment, Francisco Gálvez zaznajamia czytelnika z koncepcjami projektowania krojów. Omawia zmiany, jakie zachodziły w technice typograficznej na przestrzeni wieków: od pierwszych czcionek odlewanych w metalu po cyfrowe projekty fontów. Przedstawia terminologię i proces kształtowania się poszczególnych koncepcji tworzenia znaków oraz opis komputerowego projektowania liter. Autor wzbogaca tekst licznymi odniesieniami do źródeł – książek, filmów, dokumentów w formacie PDF – zachęcając tym samym zainteresowanego czytelnika do dalszego, samodzielnego zgłębiania interesujących go zagadnień.

[1] G. Noordzij, *Kreska. Teoria pisma*. Przeł. M. Komorowska, Kraków 2014, d2d.pl – rec. M. Marek-Łucka, *Cywilizacja pisma – kultura pisma*, „Acta Poligraphica” 2014, nr 4, s. 57–63.

[2] K. Gerstner, *Kompendium für Alphabeten*, Teufen 1972, Verlag Niggli.

Część druga – *Jak patrzeć, by się uczyć* – to przegląd tradycyjnych i współczesnych krojów pisma wzbogacony o informacje dotyczące ich twórców oraz tło historyczne. Przy pracy nad zestawieniem autor posłużył się klasyfikacją Vox-AtypI (Association Typographique Internationale), uzupełniając ją o modele stworzone przez British Standards oraz Roberta Bringhursta, a także o kilka nazw grup zaproponowanych przez innych specjalistów z tej dziedziny.

Każdy zbiór rozpoczyna się od kroju reprezentatywnego. Następnie przedstawione są jego cyfrowe rekonstrukcje oraz współczesne interpretacje. Każdej próbie tekstu autor przypisał piktogram, który pozwala czytelnikowi zorientować się, w którym roku i w jakiej technologii wykonano dany krój. Czytelnik w usystematyzowany sposób może zapoznać się z grupą łacińskich krojów dziełowych, tytułowych oraz alfabetami niełacińskimi (np. chińskimi ideogramami, japońskimi sylabariuszami, czy arabskim abdzadem).

Trzecia, ostatnia część – *Typografia i typograf* – poświęcona jest projektowaniu stron wzorcowych publikacji. Francisco Gálvez analizuje zagadnienia makro- i mikrotypografii. Omawia m.in. aspekty dotyczące formatu dokumentu, wielkości i rozmieszczenia kolumn, hierarchii tytułów i śródtytułów. Dodaje wskazówki dla początkujących typografów dotyczące optymalnej szerokości łamu, czy wielkości interlinii. Ukazuje złożoność zagadnień związanych z typograficznym opracowywaniem tekstu ciągłego.

Książkę zamyka aneks zawierający listę znaków (wraz z krótkim opisem i kodami w standardzie ASCII), słowniczek skrótów i terminów typograficznych, bibliografię i indeksy.

Stwórz i złóż. Wprowadzenie do typografii Francisco Gálveza Pizarro, to doskonała propozycja dla osób, które chcą wyruszyć w podróż do świata typografii i rozpocząć przygodę ze składem tekstu. Nie jest to książka, którą po przeczytaniu odkłada się na półkę. Warto sięgać po nią raz po raz, aby odświeżać swoją typograficzną wrażliwość i przypominać sobie, że dopóki tworzy się teksty i je składa, trzeba to robić jak najlepiej.

Karol Niciński